

Een Islamitische kijk op Zelfmoord

CURSUS ELEMENTAIRE ISLAM

SURINAAMSE ISLAMITISCHE VERENIGING

PARAMARIBO, 24 MEI 2015

KHALID N.A. SABOERALI

Definitie

- **Zelfmoord, zelfdoding of suicide** is de benaming voor het opzettelijk beëindigen van het eigen leven
- Als een poging is mislukt spreekt men van zelfmoordpoging
- Met de uitdrukking 'poging tot zelfmoord' (*tentamen suicidii* of *TS*) bedoelt men een aanslag op zichzelf die niet tot de dood *heeft* geleid, inclusief die handelingen waarvan de persoon in kwestie *vooraf* vermoedt dat hij er niet aan zal overlijden.
  - Deze beide vormen van poging tot zelfmoord – namelijk onbewust of bewust niet dodelijk – waartussen de grens niet scherp is, komen vele malen vaker voor dan een werkelijke zelfmoord.

Motief

Het motief voor het plegen van zelfmoord is niet altijd duidelijk. Soms laat degene die zelfmoord pleegt een document (bijvoorbeeld een afscheidsbrief of een bericht op sociale media) achter, waaruit blijken kan wat de persoon in kwestie heeft bewogen om tot deze daad over te gaan.

Oorzaken zelfmoord

- Zelfmoord is een uiterst complex probleem, waarbij meer dan één oorzaak een rol speelt
- Zelfmoord en zelfmoordgedachten ontstaan altijd vanuit een wisselwerking tussen de aanwezigheid van diverse **risicofactoren** in combinatie met een gebrek aan **beschermende factoren**
- Belangrijk hierbij is dat iemand zelden meteen overgaat tot zelfmoord, vaak gaat daar een heel proces aan vooraf

Risicofactoren voor zelfmoord

- Risicofactoren zijn factoren die de kans doen toenemen dat een individu zelfmoord zal overwegen, proberen of plegen. Voorbeelden:
- Erfelijke en biologische factoren (vb. een verminderde serotonerge werking)
- Het hebben van een psychiatrische aandoening (vb. een **depressie**, eetstoornis, **drugsmisbruik**)
- Het hebben van een lichamelijke aandoening (vb. een medische aandoening die chronische pijn veroorzaakt)

Risicofactoren voor zelfmoord (vervolg)

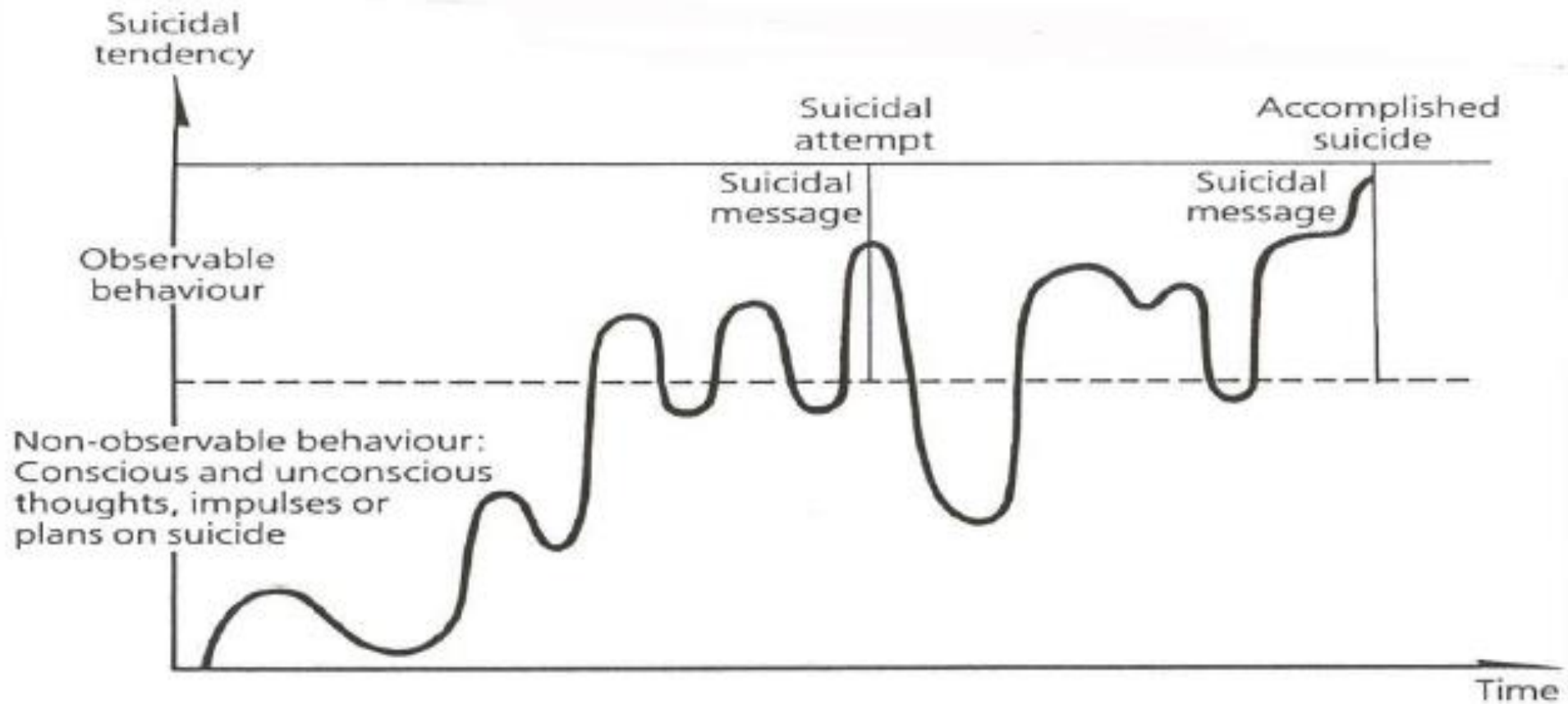
- Risicofactoren zijn factoren die de kans doen toenemen dat een individu zelfmoord zal overwegen, proberen of plegen. Voorbeelden:
- Persoonlijkheidskenmerken (vb. een negatief zelfbeeld hebben, sterke hopeloosheid, impulsiviteit)
- Het meemaken van negatieve levenservaringen (vb. een ouder verliezen op jonge leeftijd, werkloosheid, geconfronteerd worden met pesten, discriminatie, geweld of misbruik)
- Sociale factoren (vb. ontbreken van steun van vrienden of familie)
- Eerder suïcidaal gedrag

Beschermende factoren

- Sommige factoren kunnen de kans verkleinen dat een persoon zelfmoord zal overwegen, proberen of plegen. Voorbeelden:
- Het hebben van een positief zelfbeeld
- Beschikken over voldoende veerkracht
- Goede probleemoplossende vaardigheden hebben
- Kunnen beroep doen op een toegankelijke laagdrempelige gezondheidszorg
- Een positieve attitude hebben ten aanzien van hulp zoeken
- Beschikken over sociale ondersteuning van vrienden en/of familie

Suïcidaal proces (Retterstol, 1993)

Ethische en culturele aspecten

- Zelfdoding is een verschijnsel dat zich in vrijwel alle samenlevingen manifesteert, maar naar gelang van plaats, tijd en levensbeschouwing verschillend beoordeeld werd en wordt
- De islam, het boeddhisme, het hindoeïsme, het jodendom en het christendom wijzen zelfdoding af,
- Het shintoïsme niet

Ethische en culturele aspecten

- Het **shintoïsme** of **shinto** is de oorspronkelijke religie van Japan. Het woord betekent "de weg der goden"
- **Seppuku**, ook wel **harakiri** genoemd, is de traditionele vorm van zelfmoord voor de samoerai in Japan, uitgevoerd door het met een vlijmscherp lang mes opensnijden van de buik en indien mogelijk het vervolgens - zonder een kik te geven - toebrengen van een snee in het hart.
- Seppuku had tot doel om schande en verlies van eer te voorkomen

Zelfmoord in Suriname¹

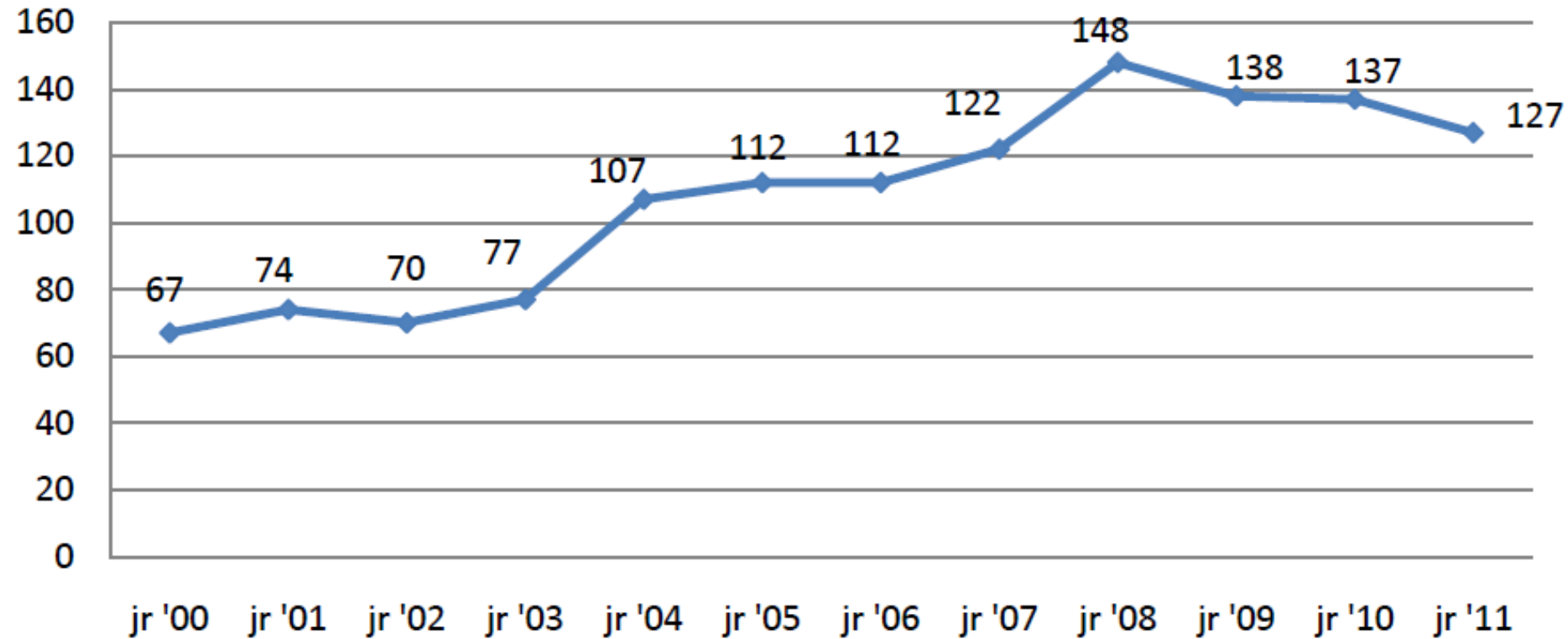

- Suïcide toonde reeds jaren tot 2008 een stijgende trend.
- Na een piek in 2008 met 148 gevallen lijkt een dalende trend zich voor te doen.
- In 2010 waren er 137 en in 2011, 127 gevallen geregistreerd.
- Het betreft net als in de voorgaande jaren in meer dan 70% van de gevallen mannen.
- De laatste jaren is er ook bij andere bevolkingsgroepen een stijgende trend te constateren.
- Gemiddeld 66.7% van de gevallen van suïcide in 2010 en 2011 was bij de Hindoestaanse bevolkingsgroep.

¹DOODSOORZAKEN IN SURINAME 2010-2011; BUREAU OPENBARE GEZONDHEIDSZORG MINISTERIE VAN VOLKSGEZONDHEID JULI 2012; Drs. Widya Punwasi

Zelfmoord in Suriname¹

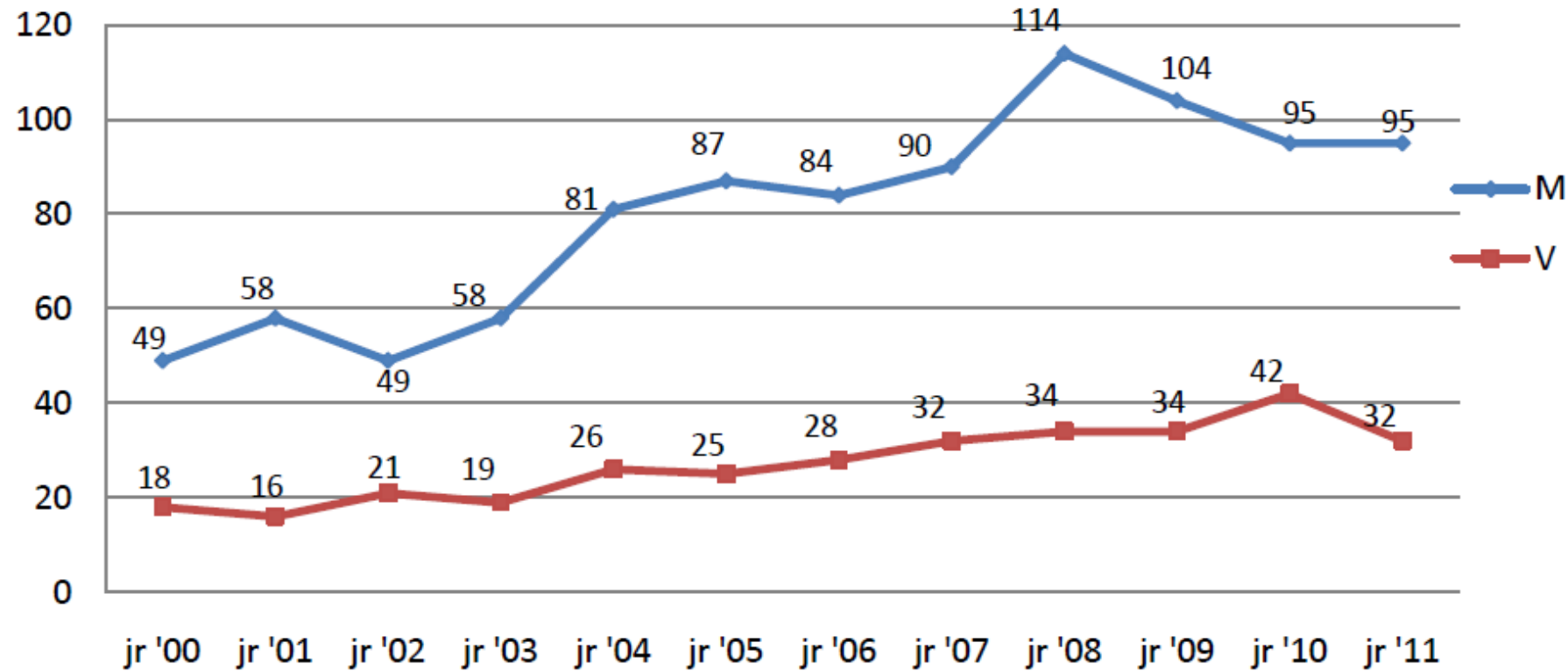
Grafiek 11. Suicide in Suriname 2000-2011

¹DOODSOORZAKEN IN SURINAME 2010-2011; BUREAU OPENBARE GEZONDHEIDSZORG
MINISTERIE VAN VOLKSGEZONDHEID JULI 2012; Drs. Widya Punwasi

Zelfmoord in Suriname¹

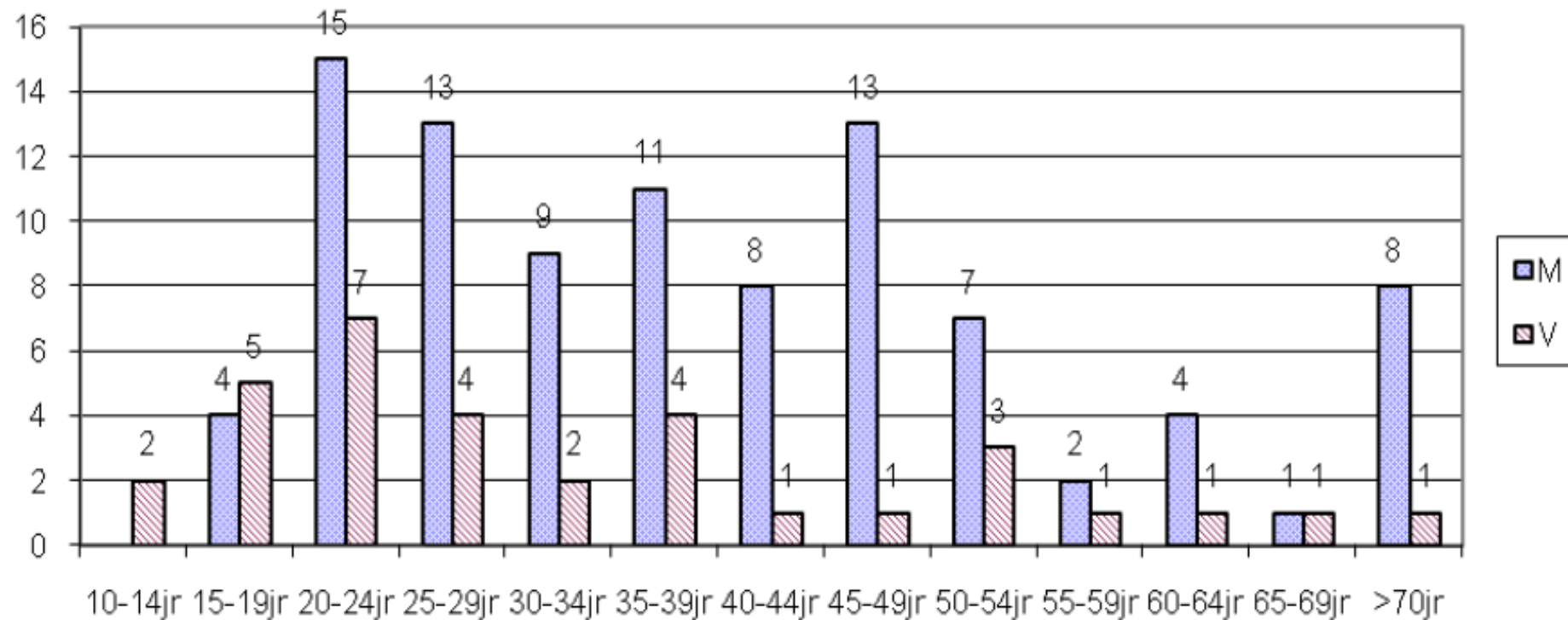
Grafiek 12. Suicide in Suriname 2000-2011 naar geslacht

¹DOODSOORZAKEN IN SURINAME 2010-2011; BUREAU OPENBARE GEZONDHEIDSZORG
MINISTERIE VAN VOLKSGEZONDHEID JULI 2012; Drs. Widya Punwasi

Zelfmoord in Suriname¹

Grafiek 12. Suicide 2011 naar leeftijdsgroep en geslacht

¹DOODSOORZAKEN IN SURINAME 2010-2011; BUREAU OPENBARE GEZONDHEIDSZORG
MINISTERIE VAN VOLKSGEZONDHEID JULI 2012; Drs. Widya Punwasi

Zelfmoord in Suriname¹

TABEL 38.3 SUÏCIDE 2010-2011 NAAR GEBRUIKT MIDDEL

CODE ICD10	Tot.	% 2010	Tot.	% 2011
AUTOINTOX.EPILEPT.SEDATIVA X61	0		1	0.8%
AUTOINTOX. DRUGS/PSYCHOLEPTICA X62	0		2	1.6%
GENEESMIDDELEN NIET GESPEC X64	1	0.7%	0	
VUURWAPEN NIET GESPEC X74	4	3%	0	
OPZETT.zelfschade org.oplosmidd.X66	1	0.7%	0	
PESTICIDEN X68	94	68.6%	85	66.9%
CHEMICALIEN NIET GESPEC. X69	1	0.7%	3	2.4%
OPHANGING X70	27	19.7%	30	23.6%
VERDRINKING X71	0		0	
HANDVUURWAPEN X72	1	0.7%	1	0.8%
VUURWAPEN NIET GESPEC X74	4	3%	2	1.6%
OPZETT.zelfschadedmv scherpvoorwX78	1	0.7%	0	
SPRONG HOOGGELEGEN PLAATS X80	5	3.6%	2	1.6%
OVERIGE MIDDELEN X83	2	1.5%	1	0.8%
TOTAAL	137	100.0%	127	100.0%

¹DOODSOORZAKEN IN SURINAME 2010-2011; BUREAU OPENBARE GEZONDHEIDSZORG MINISTERIE VAN VOLKSGEZONDHEID JULI 2012; Drs. Widya Punwasi

Zelfmoord in Suriname

- In Suriname is een poging tot zelfmoord niet strafbaar
- In Suriname geldt artikel 354 van het Wetboek van Strafrecht: 'Hij die opzettelijk een ander tot zelfmoord aanzet, hem daarbij behulpzaam is of hem de middelen daartoe verschaft, wordt, indien de zelfmoord volgt, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.'

Islamitische kijk op zelfmoord

Heilige Quran

4:29-30 : "En doodt jullie zelf niet, Allah is voor jullie meest Barmhartig. En wie dat op vijandige en onrechtvaardige wijze doet, zullen wij in de Hel werpen en dat is voor Allah gemakkelijk."

17:33 : "En dood niet de ziel waarvan Allah dit heeft verboden, behalve voor een goede zaak.."

Islamitische kijk op zelfmoord

Heilige Quran

2:258: “Heb jij niet gedacht aan degene die met Abraham redetwistte over zijn Heer, omdat Allah hem het koninkrijk had gegeven? Toen Abraham zei, mijn Heer is Hij die leven geeft en doet sterven,...”

5:32: “... voor wie een persoon doodt, behalve vanwege doodslag of het stoken van onrust in het land, het is alsof hij alle mensen had gedood. *En voor wie een leven redt, is het alsof hij het leven van alle mensen had gered...*”

Islamitische kijk op zelfmoord

Hadith

Al-Bukhari en Muslim hebben overgeleverd, op autoriteit van Abu Hurayrah, dat de Boodschapper van Allah heeft gezegd:

“Wie zichzelf van een berg gooit en zichzelf doodt, zal in het Hellevuur gegooid worden , voor eeuwig. En degene die zichzelf doodt met een ijzeren staaf, hij zal zich met die staaf in zijn buik blijven steken, tot in de eeuwigheid.”

Overgeleverd door Thabith ibn Dahhaak dat de Boodschapper van Allaah zei:

“ Wie zichzelf doodt met iets, zal daarmee gestraft worden op de Dag des Oordeels.” ((Overgeleverd door Bukhari en Muslim.))

Islamitische kijk op zelfmoord

De profeet heeft gezegd:

Iedereen zal terug opgewekt worden in de toestand waarin hij zich op het moment van zijn dood bevond

Islamitische kijk op zelfmoord

- Binnen de Islam is zelfmoord één van de grootste zonden
- Het leven stopt niet met de dood
  - De dood is een overgang naar een andere vorm van leven
- Zelfmoord is nadelig voor de ontwikkeling/groei van de ziel
  - Nafs ul amara, nafs ul lawwaama, nafs ul mutmaena (ziel in rust)

Islam ter voorkoming zelfmoord

- Islam is een sociaal georiënteerde religie die het versterken van het individu aanmoedigt/vereist
- Heeft handvaten om risicofactoren te voorkomen en biedt beschermende factoren
- Het leven volgens de 5 zuilen van de Islam verschaft dit
- Geloof in één Allah
- Het Gebed
- De armenbelasting
- Het Vasten
- Bedevaart

De Islam ter voorkoming zelfmoord

Heilige Quran

94:5-6: “Waarlijk, met de ontbering komt het welbehagen, met de ontbering komt waarlijk het welbehagen”.

9:40: “...Treur niet, Allah is immers met ons...”

31:17: “...en verdraag geduldig wat jou overkomt...”

2:153: “O jullie die geloven, zoek bijstand door geduld en gebed; waarlijk is Allah met de geduldigen”.

Janaza na zelfmoord

- Hadith verteld door **Jabir b. Samura** :
- (Het dode lichaam) van een persoon die zich had gedood met een brede pijl werd vóór de Boodschapper van Allah (ﷺ) gebracht, maar hij deed geen gebed voor hem. Sahih Muslim 11:138
- De Heilige Profeet heeft zelf geen Janaza gebed gelezen, in het geval van iemand die zelfmoord heeft gepleegd, vooral om anderen te ontmoedigen om zelfmoord te plegen.
- De Heilige Profeet heeft anderen niet verboden om het Janaza gebed te lezen in geval van Zelfmoord.

Janaza na Zelfmoord

- Het Janaza gebed dient bij elke moslim voor de begrafenis verricht te worden, ongeacht de oorzaak
- Er is geen verbod op Janaza gebed in geval van zelfmoord
- Zelfmoord is een grote zonde, maar door deze zonde wordt de moslim geen ongelovige
- De gebruiken en gebeden na de dood van deze moslim zondaar dienen zoals normaal plaats te vinden
- Allah zegt in de Heilige Quran 4:48 immers: “Allah vergeeft het zeker niet dat er naast Hem een gelijke wordt opgericht, en vergeeft alles behalve dat, aan wie het Hem behaagt. En wie een gelijke opricht naast Allah begaat inderdaad een grote zonde.”

Zelfmoordaanlagen

Hadith verteld door Sahl bin Sa`d:

Er was een man die als moedigste van alle moslims vocht aan de kant van de moslims in een gevecht (Ghazwa) in het gezelschap van de Profeet. De Profeet ﷺ keek hem aan en zei. "Als iemand graag een man wilt zien die bij de mensen van het Vuur hoort, laat hem kijken naar deze (moedige man)." Hiervoor volgde een man van de mensen (moslims) hem. Hij had gezien dat de eerder genoemde fel vocht tegen de heidenen, totdat hij gewond raakte, hierna haastte hij zich om zijn leven te beëindigen door het plaatsen van zijn zwaard tussen zijn borsten (en drukte het met grote kracht) totdat het zwaard tussen zijn schouders uitstak. Toen ging de man (die naar deze man keek) snel naar de Profeet (ﷺ) en zei: "Ik getuig dat u de Boodschapper bent van Allah (ﷻ)!" De Profeet (ﷺ) vroeg hem: "Waarom zeg je dat?" Hij zei: "U zei over de man zo-en-zo, 'Als iemand graag een man wilt zien die bij de mensen van het Vuur hoort, laat hem kijken naar deze man' Hij vocht als dapperste van ons allen en ik wist dat hij niet zou sterven als Moslim (martelaar). Dus toen hij gewond raakte, haastte hij zich om te doden en pleegde zelfmoord." Daarop zei de Profeet (ﷺ) zei: "Een man mag de daden van de mensen van het Vuur doen terwijl hij in feite één van de mensen van het Paradijs is, en kan hij de daden van de mensen van het Paradijs doen terwijl hij in feite behoort tot de mensen van het Vuur, en voorwaar, (de beloning van) de daden worden beslist door de laatste acties (daden)".

Zelfmoordaanlagen

Verzen uit de Heilige Quran die door extremisten verkeerd geïnterpreteerd worden om zelfmoordaanlagen goed te praten

9:111: “Waarlijk heeft Allah van de gelovigen hun persoon en hun bezittingen gekocht – voor hen is (in ruil daarvoor) de Tuin. Zij strijden langs Allah’s weg, dus doden zij en worden zij gedood. Het is een bindende gelofte voor Hem, in de Thora en het Evangelie en de Quran. En wie is er trouwer aan zijn beloften dan Allah? Verheug jullie daarom in de overeenkomst die jullie zijn aangegaan. En dat is de geweldige verrichting.”

2:207: “En onder de mensen is degene die zich weggeeft om het behagen van Allah te zoeken. En Allah is Mededogend voor de dienaren.”

Zelfmoordaanlagen

- Zelfmoordaanlagen zijn verwerpelijk, onethisch en verfoeilijk in de Islam.
- Het is verboden binnen de Islamitische wetten.
- Het is een verwerpelijke nieuwigheid in de Islam. Hoort niet bij de sunnah van de Profeet.
- Moreel gezien is het een enorme zonde door de combinatie van zelfmoord en moord.
- Theologisch is het een daad die als gevolg een eeuwige verdoemenis heeft.

Euthanasie in Islam

- Definitie: het op hun eigen verzoek bespoedigen van de dood of ter dood brengen van hevig lijdende, ongeneeslijke zieken
- De Enige die leven mag scheppen en terugnemen is Allah. Hij is Degene die de mens heeft geschapen en hem weer tot Zich roept. De Islam verbiedt zelfmoord en Allah zal Zijn genade schenken aan wie het overweegt en dan besluit niet te doen.

Euthanasie in Islam

- De profeet (s.a.w.) zei eens tegen een ernstig zieke: *"Verjaag de wens om te sterven, en als die gedachte toch steeds bij je terugkomt, bid dan tot God: 'O Allah, indien het leven beter is voor mij, laat mij dan leven en als de dood beter is voor mij, laat mij dan sterven'."*
- Het is ontoelaatbaar dat iemand zijn leven beëindigd als hij niet meer van 'nut' is voor de samenleving. In algemene zin geldt dat zwakke mensen in de samenleving heel belangrijk zijn om de ethiek van een samenleving te toetsen.

Euthanasie in Islam

- Actieve euthanasie is verboden in de Islam
- Wel is toegestaan:
  - Pijnbestrijding
    - Zonder de intentie om de intrede van de dood te versnellen
  - Staken van zinloze medische behandeling
  - Uitschakelen van (beademings)apparatuur die de patiënt in leven houdt.
    - Bij geen kans op herstel en hersendood

Dank voor uw aandacht

Vragen?